

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: X/11211

Érkezett: 2016 JÚN 27.

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Kövér László

az Országgyűlés elnöke részére

Írásbeli kérdés

Helyben

Tisztelt Elnök Úr!

Az Alaptörvény 7. cikk (2) bekezdése alapján, figyelemmel az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (8) bekezdésére, valamint az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat 124. § (1) bekezdésére, írásbeli kérdést kívánok benyújtani Dr. Trócsányi László Igazságügyi Miniszter Urhoz:

2018-ban is csalhatnak?

Tisztelt Igazságügyi Miniszter Úr!

A Fidesz által kizárólagosan elfogadott új választási törvény sok olyan megoldást tartalmaz, amelyet az ellenzéki pártok, civil szervezetek, alkotmányjogászok, de még egyes alkotmánybírók is vitattak. Az eredeti konstrukció egyes elemeit alkotmányértőnek minősítették.

2014-ben három választáson is kipróbálta az ország a jogszabályt, megtapasztalta bizonyos megoldásai mire adnak lehetőséget, a gyakorlatban hogyan hat a demokratikus működésre vagy éppen az ellen.

Az eddigi ismeretek alapján a törvény alkalmas volt arra, hogy tömeges méretű választási csalást kövessenek el. A helyi választási bizottságok jellemzően nem tudták felderíteni, megakadályozni ezeket a cselekményeket, az eljárások mikéntje pedig maga gondoskodik arról, hogy a csalások nyomai, a bizonyítékok eltűnjenek, megsemmisüljenek.

Nyilvánvaló, hogy ezek a lehetőségek és szándékok 2018-ban is fenn fognak állni a jogszabályi környezet változatlanlansága esetén, ami még a látszatától sem óvja meg Magyarországot kormányát és parlamenti többségét, hogy nem csalással kívánja saját érdekében befolyásolni a választásokat.

Konkrétan:

1. A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) a 2. §(1) bekezdés a) pontjában rögzíti a választás tisztaságának megóvása alapelvét. Ez tehát a helyi – területi választási bizottságok egyik fő feladata.

A Vet. 122. § (2) bekezdése meghatározza, hogy az ajánlóíveken a választópolgárok pontosan milyen személyes adatát kell szerepeltetni, s ezek között taxatív felsorolásra kerül a saját kezű aláírás kötelezettsége.

A Vet. 126. § c) pontja alapján az ajánlás akkor érvényes egyébeken mellett, ha az megfelel a 122. § követelményeinek, tehát a választó azt saját kezűleg ejtette meg.

A Vet. 125. §(3) bekezdése szerint az ajánlás érvényességét a választási iroda a központi névjegyzék adataival való összevetés és teljeskörű egyezés megállapításával végzi el.

A Vet. 2. melléklete azonban nem tartalmazza a választó aláírását, tehát azt sem a választási iroda, sem a választási bizottság nem köteles ellenőrizni.

Mint a gyakorlat igazolja a törvény eme ellentmondó és a választások tisztaságát bizonyítottan veszélyeztető előírása lehetőséget ad a jövőben is, akár tömeges méretű választási csalás elkövetésére is.

Kérdés:

Ön szerint szükséges-e a választások tisztasága érdekében az ajánlást tevő választók sajátkezű aláírásának ellenőrzése a választási szervek részéről?

2. A Vet 122. §(6) bekezdése előírja az ajánlás gyűjtőjének és – nyilván sajátkezű – aláírásának feltüntetését az ajánlóíveken.

Mint a gyakorlat bizonyítja a követelmény hiányosságai lehetővé teszik fiktív személyek, hamis aláírások megjelenítését, melyet ugyan a Vet. 126. §-ának már hivatkozott része követelményként részévé teszi az érvényesség kritériumának, de itt már semmilyen ellenőrzési feladatot nem ír elő a választási iroda és a választási bizottság számára.

Tehát nincs olyan adat, mely alapján egyértelműen azonosítani lehet az ajánlást gyűjtő személyt (érdekes módon a népszavazási aláíróívek a személyi azonosítószám feltüntetését megkövetelik az egész ív érvényességéhez) és nincs elvárás ezen személy aláírása hitelességének megállapítására sem.

Kérdés:

Ön szerint szükséges-e a választások tisztaságának megőrzéséhez, hogy az ajánlásgyűjtő ív érvényességéhez meg kelljen adni a gyűjtő személy azonosítására alkalmas adatokat, és ellenőrizni kelljen az ajánlások érvényessége előfeltételeként a gyűjtő személy adatainak, köztük a saját kezű aláírás valóságát?

3. A Vet. 125. §-a írja elő a választási iroda számára az ajánlások érvényességének ellenőrzését, annak tartalmát, technikáját.

Az ellenőrzés terjedelmét azonban a 127. §(2) bekezdése korlátozza, azt csak addig engedi folytatni, amíg bizonyossá nem válik, hogy a jelölt megszerezte-e a szükséges számú támogatást.

Így az ajánlások egy része kikerül az ellenőrzés alól, illetve nem tudható, hogy mely része került megvizsgálásra, mely része az, amely kontroll nélkül maradt.

Kérdés:

Ön szerint a választások tisztaságának megőrzése megköveteli-e, hogy valamennyi a jelöltekre adott ajánlás ellenőrzése megtörténjen?

4. A Vet. 127. §(3) bekezdése szerint a választási iroda tájékoztatja a választási bizottságot az ajánlások ellenőrzésének eredményéről.

A Vet. 14. §(1) bekezdése határozza meg a választási bizottságok feladatát, ami az elvárások tükrében értelemszerűen tartalmazza a választási iroda tevékenységének, de a jelölőszervek leadott dokumentumainak ellenőrzési lehetőségét is. Külön eljárást azonban nem rögzít, így alkalmatlan a tényleges kontroll funkció kifejtésére az ajánlóívek vizsgálata során.

Kérdés:

Ön szerint szükséges-e konkrétan szabályozni, hogy a választási bizottságok hogyan ellenőrizhetik az ajánlás folyamatát, dokumentumait a választások tisztasága érdekében, mert erre nem, hogy nincs kialakult gyakorlat, hanem éppen arra van számos példa, hogy azt a szerepet nem töltik be a bizottságok?

5. A választási bizottságok összetételét a Vet. 16 – 19. §-ai szabályozzák. A bizottságok közül azonban kiemeli az országos hatáskörű Nemzeti Választási Bizottságot, melynek tagjai - a Vet. 27. §(1) bekezdése folytán - két választás között is lehetnek az Országgyűlés frakcióval rendelkező pártjai által delegált személyek. Igaz itt is képződik egy interregnum. A választás kitűzésének és az országos lista bejelentésének időszaka úgy telik el, hogy nincs delegált tag a

bizottságban, nem tud ellenőrző tevékenységet kifejteni a választások tisztaságát a bizottságon belül is biztosítva.

A helyi- és területi választási bizottságokban azonban a megbízott tagok mandátuma a választások eredményének jogerőssé válásával automatikusan megszűnik, így két választás között egyáltalán nem tevékenykednek ilyen delegáltak, nem garantálják a választások tisztaságát (pl: helyi népszavazás alkalmával).

Kérdés:

Ön szükségesnek tartja-e, hogy a választások tisztasága érdekében a helyi- és területi választási bizottságokban is tevékenykedjenek megbízott tagok két választás között is?

Ön szerint szükséges-e, hogy a választási bizottságokban a választás kitűzése és a delegálásra való megszerzés (az eskütétel időszakára is figyelemmel) közötti időszakban is legyenek megbízott tagok?

6. A választási bizottságok testületként járnak el, így fejtik ki ellenőrző tevékenységüket. Számos esetben azonban érdekellentét alakulhat ki bizottságon belül egyes tagok között. Az nyilvánvaló, hogy a határozatok meghozatalánál ez a szavazati arányokban megmutatkozik, de ugyanakkor rendelkezésre áll a jogorvoslati rendszer is a felek számára. Az ellenőrzési kötelezettség során – különösen annak elmulasztásakor – alakszerű határozat nem keletkezik, jogorvoslati út nincs a vélhetően jogaiban sértet fél, a tag számára.

Kérdés:

Ön egyetért-e azzal, hogy a választások tisztasága érdekében az ellenőrzési jogosítványokat a választási bizottság tagjai számára alanyi jogként kell biztosítani?

7. A Vet. 128. §-a alapján az ajánlóíveket a választásokat követő 90. nap utáni első munkanapon meg kell semmisíteni.

Az ajánlásokat érintő kétes cselekedetek kivizsgálására azonban nagyjából 3 hónap nem elegendő. A hatóságok nem választási szervek, ők nem a választások tisztaságának megőrzése magasabb követelményét tartják szem előtt, hanem a rájuk vonatkozó jogszabályok szerint folytatják le eljárásaikat. Ezek eredménye, hogy az ajánlóíveket a legkritább esetben foglalják le, megsemmisítésre ítélve a visszaélések bizonyítékait. Ezen segíthetne az, ha az ajánlásokkal kapcsolatos, a választási bizottsági tag által tett bejelentés,

feljelentés nyomán az érintett ajánlásokat azonnal át kéne adni a hatóságoknak, akik azt az eljárás befejezéséig, de legalább az elévülési határnapjáig, illetve a bíróságnak történő átadásig kötelesek lennének megőrizni.

Kérdés:

Ön szerint indokolt-e, hogy visszaélés gyanúja esetén az ajánlóívek ne kerülhessenek megsemmisítésre, az esetleges bizonyítékok - a hatóságok ezirányú álláspontjától függetlenül -, az elévülési időn belül megőrzésre kerülhessenek?

8. Köztudott, hogy a választások során számos csalást, visszaélést lehetővé tevő módszer fejlődött ki. A Vet. 84. címe szabályozza a szavazást a szavazóhelyiségben. A Vet. 173. §(2) bekezdése szerint a szavazatszámoló bizottságok tagjai nem használhatnak - bizonyos törvényi kivételtől eltekintve – adatrögzítésre, adattovábbításra alkalmas eszközöket a szavazó helyiség területén. Ez azonban nem tilalmazott a választók és esetleges segítők számára.

Kérdés:

Ön egyetért-e azzal, hogy a választások tisztasága érdekében mindenki számára tilos legyen adatrögzítésre és adattovábbításra alkalmas eszköz használata a szavazóhelyiségben (a nyilvánvaló kivételtől eltekintve)?

9. A leggyakoribb visszaélési forma az úgynevezett láncszavazás. Ezt csak úgy lehet meggátolni, ha a szavazólap nem kerülhet ki a szavazóhelyiségből, és ennek tényét a szavazatszámoló bizottság ellenőrizni tudja. Erre természetesen kialakítható olyan technika, mely beillesztve a törvényi szabályozásba meggátolja a választási csalást.

Kérdés:

Ön szerint a választások tisztasága érdekében szükséges-e tiltani és eme tiltást ellenőrizni, hogy a szavazólapot a választó vagy segítője a szavazóhelyiségen kívülre vigye?

Tisztelt Igazságügyi Miniszter Úr!

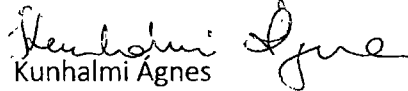
Természetesen nem az említett problémák a legsúlyosabb gondok a választási törvénnyel, de mindenképpen jól jellemzik azt, hogy a jelenlegi szabályozás olyan megoldásokat kínál a helyzettel visszaélni szándékozóknak, melyet a jogalkotó nem észlelt, vagy más megfontolásból nem kívánt rendezni. Így a törvény maga akadály a tisztességes választás lebonyolításának.

Az Ön felelőssége abban áll, hogy a számos visszaélés nyomán kezdeményezi-e jogszabály alkotását, módosítását a felsorolt esetek kiküszöbölése érdekében.

Várom megtisztelő válaszát.

Budapest, 2016. 06. 27.

Tisztelettel:

Kunhalmi Ágnes
országgyűlési képviselő